

<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8289224>

urn:lsid:zoobank.org:pub:D8730E00-972F-4D8E-94E2-B0CBCCA43B70

Твердокрилі, або жуки (Insecta, Coleoptera) Шацького національного природного парку. Частина II. Підряд Polyphaga. Серія Staphyliniformia; надродина Hydrophiloidea: родини Helophoridae, Georissidae, Hydrochidae, Spercheidae, Hydrophilidae, надродина Histeroidea: родина Histeridae

О. М. Кравченко¹, О. Г. Шатровський²

¹с. Піща, Ковельський (Шацький) район, Волинська область, 44010 Україна

ORCID <https://orcid.org/0009-0002-1615-8462>

E-mail: pisha_kravchenko@yahoo.com

²Museu Nacional de História Natural e da Ciência, Lisboa, Portugal

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-8903-7819>

E-mail: ashatrovskiy@ukr.net

Кравченко, О. М., Шатровський О.Г. Твердокрилі, або жуки (Insecta, Coleoptera) Шацького національного природного парку. Частина II. Підряд Polyphaga. Серія Staphyliniformia; надродина Hydrophiloidea: родини Helophoridae, Georissidae, Hydrochidae, Spercheidae, Hydrophilidae, надродина Histeroidea: родина Histeridae — За матеріалами фауністичних зборів твердокрилих на території парку складено систематичний список видів з шести родин підряду Polyphaga, який нараховує 118 видів (ще 4 види знайдені в околицях парку).

Ключові слова. Helophoridae, Georissidae, Hydrochidae, Spercheidae, Hydrophilidae, Histeridae, Полісся, список видів.

Kravchenko, O.M., Shatrovskiy, A.G. Beetles (Insecta, Coleoptera) of the Shatskyi National Nature Park. Part II. Suborder Polyphaga. Series Staphyliniformia; superfamily Hydrophiloidea: families Helophoridae, Georissidae, Hydrochidae, Spercheidae, Hydrophilidae, superfamily Histeroidea: family Histeridae — A checklist of species belonging to six families of the suborder Polyphaga has been compiled. It includes 118 species (4 additional species have been found in the vicinity of the Park) and is based on material collected from arthropod faunal assemblages in the Park.

Key words. Helophoridae, Georissidae, Hydrochidae, Spercheidae, Hydrophilidae, Histeridae, Polissia, species checklist.

Вступ

Територія Шацького національного природного парку як унікальний природний комплекс представляє інтерес для ентомологів, зокрема — для колеоптерологів. Результати сумісних досліджень водних жуків надродини водолюбових та деяких інших родин Polyphaga автори вже публікували (Шатровський, Кравченко, 2016). Ці дані підтвердили унікальність регіональної фауни, сформованій переважно з видів північного походження, але й частиною, що включає більш південні елементи.

У парку вперше для України були виявлені два види: *Berosus (Berosus) geminus* Reiche et Sauley, 1856 і *Cercyon (Cercyon) subsulcatus* Rey, 1885. Посилання на перше знаходження в Україні *Berosus (Enoplurus) frontifoveatus* Kuwert, 1888 виявилось помилковим (Шатровський, Кравченко, 2016): цей вид був зазначений для України раніше (Schödl, 1991).

Після виходу спільної статті автори взяли участь в організації міжнародної експедиції членів Клубу Бальфур-Брауна (Balfour-Browne Club) — авторитетної міжнародної організації, що об'єднує зусилля провідних фахівців у вивченні водних твердокрилих — до

парку в 2019 році. Результати були через рік опубліковані в оглядовій статті в журналі “Latissimus”, що видається при Клубі (Watson, Shatrovskiy, Turner, 2020). Подальше вивчення водних жуків тривало в умовах, обмежених карантинними заходами, що не дозволило здійснити деякі плани, але й не відмінило їх.

Цією публікацією починається огляд всьїдних жуків підряду Polyphaga. Нижче наведені короткі характеристики основних груп і список розглянутих родин. Морфологічні характеристики (в тому числі — відмінні риси) тут не приводимо, бо це є темою окремих публікацій.

Polyphaga

Найчисленніший підряд жуків, що налічує близько 350 тисяч описаних видів (90% від загальної кількості жуків, що описані), які розподілені між 144 родинами та 16 надродинами (Johnson, Triplehorn, 2004). На протязі двох століть існували різні тлумачення щодо обсягу підряду. Нами статус підряду приймається в тлумаченні Роя Кроусона (Crowson, 1968) — як найбільш обґрунтованої та найпоширенішої концепції.

Досліджуючи водних жуків підряду Polyphaga у фауні Шацького парку, автори порівняли її склад із фаунами прилеглих територій: кількох регіонів Польщі (Buczyński, Przewoźny, 2006, та інші публікації), Українських Карпат (Мателешко, 2008) і Білорусі (Рындевич, 2004). На підставі аналізу фаун прилеглих до Шацького парку територій та оцінки їхньої подібності, автори склали список видів, які ймовірно можуть бути знайдені в парку (Шатровський, Кравченко, 2016), і цю інформацію використано в огляді. Види, знаходження яких можливе на території Парку, наведено в квадратних дужках — []. Оскільки розраховані коефіцієнти схожості фауни Шацького парку та Білоруського Полісся дуже високі і складають 0,73 (коефіцієнт Серенсена) та 0,58 (коефіцієнт Жаккара), наведено монографію С. Риндевича можна рекомендувати як попередній визначник водних Polyphaga Парку. В разі наявності інших відповідних джерел, вони вказані нижче для кожного роду.

Staphyliniformia

Згідно даним Кроусона (Crowson, 1960), в складі відокремленого ним інфраяду Staphyliniformia перебували три надродини: Histeroidea, Hydrophiloidea та Staphylinoidea. Переконали докази до цієї концепції зробив пізніше Мішель Хансен (Hansen, 1997). На підставі даних морфології імаго та личинок він обґрунтував статус цих трьох надродин як відокремлених. В подальшому з'явилися й подальші підтвердження цьому в будові задніх крил (Beutel, Leschen, 2005).

Hydrophiloidea — Водолюбові

В сучасній літературі існують два тлумачення обсягу надродини водолюбових:

1. «Широке» тлумачення, або Hydrophiloidea sensu lato: крім шести родин, які формують гідрофілоїдну лінію (Helophoridae, Epimetopidae, Georissidae, Hydrochidae, Spercheidae та Hydrophilidae), в надродину включають також гістероїдну лінію з трьома сучасними родинами: Synteliidae, Sphaeritidae, Histeridae — та вимерлою родиною Cretohisteridae. В такому сенсі надродина водолюбових охоплює близько 6600 описаних видів із 475 родів (Archangelsky et al., 2005).

2. «Вузьке» тлумачення, або Hydrophiloidea sensu stricto: надродина Hydrophiloidea охоплює тільки шість гідрофілоїдних родин, а гістероїдна лінія виділена в окрему надродину Histeroidea. В такому тлумаченні, у складі водолюбових, згідно з останнім переглядом Каталогу світової фауни (Short, Fikáček, 2011), містилося 3335 видів із 176 родів. Зараз кількість описаних видів значно збільшилася і безумовно наблизилась до 3500.

Контраргументи до широкого тлумачення надродини наведені в останній роботі визнаних авторів: «Поняття Hydrophilidae s. l. філогенетично збігається з класифікацією Гансена (Hansen, 1991), але створює певні практичні труднощі: ранні гідрофілоїдні клади, що розходяться, поміщаються в той самий ранг, що й підродини Hydrophilinae, Sphaeridiinae, Norelophinae і Norelophopsinae, а морфологічне та екологічне різноманіття гідрофілоїдних жуків значною мірою недооцінюється в загальних роботах. коли ранні розгалужені гідрофілоїдні клади представлені як підпорядковані підродини» (Short, Fikáček, 2013).

Таким чином, концепція Hydrophiloidea s. str. виглядає більш обґрунтованою та приймається в цій статті. Підтвердженням може бути й той факт, що вказані вище прихильники протилежного тлумачення (Archangelsky et al., 2005) відмовились від нього і перейшли на позиції «вузького» в перевиданні цитованої книги.

Водні представники надродини дихають атмосферним повітрям, яке набирають у порожнину під надкрилами. На відміну від плавунців, жуки для заміни порції повітря підпливають до поверхні води не заднім кінцем тіла, а лобною поверхнею голови. Далі вони проганяють повітря через черевну поверхню завдяки обертовому руху вусиків. Вусики вкриті гідрофобними волосками і «передали» ольфакторну функцію подовженим щелепним щупикам, які стали довшими за щупики. Під час плавання водолюбів рухають середніми і задніми ногами асинхронно — що також відрізняє їх від плавунців.

Жуки — зазвичай фітофаги або копрофаги, некрофаги чи детритофаги. Зустрічаються або в воді та вологих місцях, або в гної та речовинах, що розкладаються. Яйця найчастіше відкладають в шовковий кокон. У деяких неспоріднених між собою родів (*Spercheus*, *Helochares*) самки носять пакет із яєць під черевом. Личинки — хижі, живляться личинками комах із різних рядів, червами, ракоподібними. Личинки більшості родин водолюбових (окрім Georissidae) не здатні пе-

ретравлювати їжу під водою, тому що мають відкритий канал для слини на щелепах. Тому вони в процесі перетравлення їжі запрокидують голову зі здобиччю, виставляючи її з води. Лялькування зазвичай відбувається в ґрунті.

В Палеарктиці поширені всі 6 родин водолюбівих із 1042 видами, розподіленими між 63 родами, в Європі — 31 рід із 302 видами (Przewoźny, 2022), в Україні — 5 родин (відсутня родина Erimetopidae), що охоплюють 134 види з 23 родів.

На території Шацького парку знайдено 68 видів із 19 родів, що належать до п'яти родин водолюбівих.

Helophoridae

Світова фауна родини Helophoridae представлена одним голарктичним родом *Helophorus* Fabricius, 1775 зі 192 видами (Short, Fikáček, 2011), в Палеарктиці близько 165 видів, в Європі — 95 видів (Przewoźny, 2022). Склад європейської фауни був підсумований в монографії Р. Ангуса (Angus, 1992), в якій наведено ілюстровані описи й таблиці для визначення видів (у т. ч. — перелічених нижче). В фауні України відомий 31 вид. На території парку знайдено 9 видів. Ще два види були знайдені в околицях парку (Watson et al., 2020).

Жуки рослиноїдні, зустрічаються як у водоймах різного типу, так і у вологих місцях: під камінням, серед торфу і моху. В річках або в струмках знаходять місця з уповільненою течією. Деякі види підроду *Empleurus* Hope, 1838 можуть значно віддалятися від води і харчуватись на рослинах. Були помічені (Angus, 1992) на рослинах родини капустяних, або хрестоцвітних (Brassicaceae). Личинки — хижакі, тримаються мілководдя, віддають перевагу вологим місцям.

Рід *Helophorus* Fabricius, 1775

З 11 видів, знайдених на території Шацького парку, два були вперше зібрані під час міжнародної експедиції 2019 року. Таким чином, список видів, які можуть бути знайдені в парку (Шатровський, Кравченко, 2016) скоротився до 14 назв: *H. brevipalpis* Bedel, 1881, *H. montenegrinus* Kuert, 1885, *H. arvernensis* Mulsant, 1846, *H. redtenbacheri* Kuwert, 1885, *H. laticollis* Thomson, 1854, *H. asperatus* Rey, 1885, *H. dorsalis* (Marsham, 1802), *H. croaticus* Kuwert, 1886, *H. lapponicus* Thomson, 1854, *H. paraminutus* Angus, 1986, *H. longitarsis* Wollaston, 1864, *H. discrepans* Rey, 1885, *H. flavipes* Fabricius, 1792, *H. obscurus* Mulsant, 1844.

[Helophorus (Empleurus) nubilus Fabricius, 1776]

Вперше вказаний для суміжної території з парком (що дає підстави вважати його знаходження і в парку) в результатах міжнародної експедиції (Watson et al., 2020).

Матеріал: річка Нережа, 25.05.2019, 1♂ (Шатровський).

Helophorus (Cyphelophorus) tuberculatus (Gyllenhal, 1808)

Бореальний вид з голарктичним поширенням. Зустрічається на торфових болотах, часто — в сфагнумі, або в зелених мохах.

Матеріал: с. Піща, на льоту, 02.05.1996, 1 екз.; 02.06.1996, 2 екз.; 15.04.2005, 1 екз.; 16.04.2006, 1 екз.; 17.04.2007, 5 екз.; 26.04.2007, 1 екз.; 27.04.2007, 1 екз.; 29.04.2009, 2 екз.; 20.04.2012, 1 екз.; 28.04.2012, 1 екз.

Helophorus (Helophorus) aquaticus (Linnaeus, 1758)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, ставок, 06.05.2007, 3♀; 23.04.2006, 1♂, 1♀; 11.05.2007, 1♀; Піщанське оз., 04.05.2011, 1♂, 2♀.

Helophorus (Helophorus) aequalis Thomson, 1868

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, ставок, 24.04.2008, 1♂, 1♀.

Helophorus (Helophorus) grandis Illiger, 1798

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, ставок, 23.04.2000, 1 екз.; 30.04.2001, 1 екз.

Helophorus (Rhopalohelophorus) nanus (Sturm, 1836)

Матеріал: окол. с. Острів'я, берег оз. Острів'янського, 16.04.2015, 1♂.

[Helophorus (Rhopalohelophorus) pumilio Erichson, 1837]

Вперше вказаний для суміжної з парком території (що дає підстави вважати його знаходження і в парку), але не в річці, а в водоймі в її заплаві — в результатах міжнародної експедиції (Watson et al., 2020).

Матеріал: заплавна водойма річки Нережа, 25.05.2019, 1 екз. (Watson).

Helophorus (Rhopalohelophorus) strigifrons Thomson, 1868

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, 06.05.2007, 2♂.

Helophorus (Rhopalohelophorus) minutus (Fabricius, 1775)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, 06.05.2007, 1♂; 30.04.2011, 1♂, 1♀; ур. Пеньки, вільховий ліс, під листям, 06.10.2013, 1♂; болото, 03.04.2011, 1♂, 2♀; с. Піща, на льоту, 26.04.2007, 4♂, 2♀; окол. с. Острів'я, оз. Пулемцьке, 28.03.2010, 1♀; окол. с. Пульмо, оз. Луки, ур. Білка, 25.08.2013, 1♂.

Helophorus (Rhopalohelophorus) griseus (Herbst, 1793)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, низина з водою, 30.04.2001, 1♂; ставок, 24.04.2008, 3 екз.

Helophorus (Rhopalohelophorus) granularis (Linnaeus, 1761)

Матеріал: окол. с. Піща: оз. Велике Піщанське, 04.05.2011, 1♀; 07.04.2012, 1 екз.; оз. Озерце, 07.04.2009, 2♂, 1♀; 25.03.2010, 1♂; 16.04.2012, 2♂; ур. Волоки, 06.05.2007, 1♀; ставок, 15.09.2013, 1♂; ур. Псяча, вільховий ліс, у трухлявій колоді, 05.04.2009, 1 екз.; ур. Заліснення, тимчасова водойма на дорозі, 15.08.2014, 1♂, 1♀; с. Піща, на льоту, 15.04.2005, 1♀; окол. с. Острів'я, оз. Пулемцьке, 28.03.2010, 1♂, 1♀; мішаний ліс, під мохом, 30.10.2011, 1 екз.; окол. с. Мельники, оз. Кримне, 22.09.2013, 1♂.

Georissidae — Мулоносці

Жуки живуть на перезволоженому ґрунті біля кромки води. Тіло вкривають частинками ґрунту. Тому в нерухомому стані майже непомітні, і в водних зборах трапляються зазвичай, якщо їх змиває з берега. Дорослі жуки живляться рослинами й органічними рештками, личинки — хижачки, полюють на нематод і личинок Diptera. На території парку жуки були знайдені О. Кравченком у вологій борозні на полі, недалеко від заболоченого каналу з водою.

Родина Georissidae представлена одним поширеним всесвітньо родом *Georissus* Latreille, 1809 із 80 видами (Short, Fikáček, 2011). В Палеарктиці знайдено 24 види, в Європі — 7 (Przewoźny, 2022). В фауні України відомо 2 види *Georissus crenulatus* (Rossi, 1794) і *Georissus laesicollis* (Germar, 1831) (Бартенев та ін., 1997). На території парку знайдений один вид з кількох місцезнаходжень, дані про якого не потрапили до основного списку в попередній статті, але вид присутній в таблиці очікуваних в парку (Шатровський, Кравченко, 2016).

Рід *Georissus* Latreille, 1809 — Мулоносець

Georissus (Georissus) crenulatus (Rossi, 1794)

Матеріал: окол. с. Піща, низина з водою, косінням, 10.10.2010, 1 екз. (det. Drovalenko); 22.06.2016, 1 екз. (det. Aleksandowicz); ур. Залисення, у вологій борозні поля, 29.04.2020, 4 екз.; 13.05.2020, 9 екз. (det. Kravchenko).

Hydrochidae

У світовій фауні родина Hydrochidae представлена одним всесвітньо поширеним родом *Hydrochus* Leach, 1817 із 181 видом (Short, Fikáček, 2011). В Палеарктиці знайдений 31 вид, в тому числі в Європі — 20 (Przewoźny, 2022). В фауні України відомо 8 видів. На території парку виявлено 3 види. Можливе знаходження ще п'яти видів (Шатровський, Кравченко, 2016): *H. angustatus* Germar, 1824, *H. elongatus* (Schaller, 1783), *H. ignicollis* Motschulsky, 1860, *H. kirgisticus* Motschulsky, 1860, *H. flavipennis* Küster, 1852. Статуси майже всіх восьми перелічених видів (окрім *H. megaphallus*, який був описаний пізніше) обговорено в роботі Р.Ангуса (Angus, 1976). В подальших публікаціях (Шатровський, 1993а, б) можна знайти сучасніше тлумачення та ризунки діагностичних ознак видів роду.

Жуки і личинки живуть в усіх типах водойм, переважно на рослинах. Зустрічаються і в прибережних наносах, а також під камінням. Імаго живляться рослинами і детритом, личинки — переважно хижачки, хоча можуть живитися й водоростями.

Рід *Hydrochus* Leach, 1817

Hydrochus brevis (Herbst, 1793)

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, низина з водою, 13.04.2010, 4 екз.; ур. Ладинка, 27.04.2008, 1 екз.; ур. Тугор, низина з водою, 14.04.2015, 1 екз.; грабовий ліс, низина з водою, 18.05.2014,

1♂; окол. с. Острів'я, оз. Пулемецьке, 28.03.2010, 3 екз.; окол. смт Шацьк, оз. Соминець, під мохом, 23.09.2012, 4 екз.

Hydrochus megaphallus Berge Henegouwen, 1988

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Ладинка, 27.04.2008, 2 екз.; оз. Озерце, 15.04.2013, 2 екз.

Hydrochus crenatus (Fabricius, 1792)

Матеріал: окол.с. Піща: ур. Волоки, низина з водою, 13.04.2010, 3 екз.; оз. Велике Піщанське, 25.04.2010, 1 екз.; 04.05.2011, 2 екз.; ур. Ладинка. 03.05.2015, 1 екз.; оз. Озерце, 07.04.2009, 2 екз.; 22.03.2010, 1 екз.; 25.03.2010, 1 екз.; 16.04.2012, 1 екз.; 15.04.2013, 1 екз.; 30.03.2015, 1 екз.; у каналі, 30.08.2015, 1 екз.; ур. Тугор, під мохом, 27.08.2014, 4 екз.; низина з водою, 14.04.2015, 2 екз.; ур. Псяча, під соломомою, 03.05.2011, 4 екз.; під мохом, 14.05.2009, 1 екз.; ур. Залисення, тимчасова водойма на дорозі, 15.08.2014, 1 екз.; водокачка, канал, під мохом, 14.10.2013, 1 екз.; р. Копайвка, 03.04.2009, 2 екз.; с. Піща, на льоту, 06.09.2014, 2 екз.; окол. с. Острів'я, оз. Пулемецьке, 28.03.2010, 1 екз.; окол. с. Ростань, ур. Сім, тимчасова водойма на дорозі, 21.09. 2010, 16 екз.; окол. с. Пульмо, оз. Луки, ур. Білка, 08.09. 2013, 9 екз.

Spercheidae — Сперхеїди

У світовій фауні родина Spercheidae представлена одним родом *Spercheus* Kugelann, 1798 із 18 видами (Short, Fikáček, 2011). Рід зустрічається майже всесвітньо, окрім Північної Америки. В Палеарктиці — 7 переважно азійських видів, у Європі — 1 вид (Przewoźny, 2022). Цей вид зустрічається і на території України, і в ШНПП.

Жуки і личинки живуть у порослих рослинністю стоячих водоймах. Здатні пересуватися «ходінням» по поверхні води догори черевом. Дорослі жуки живляться водоростями, здатні відфільтровувати планктон. Самка носить яйцевий пакет під черевцем. Личинки живляться детритом та органічними рештками дрібних безхребетних тварин.

Рід *Spercheus* Kugelann, 1798 — Сперхеї

Spercheus emarginatus (Schaller, 1783)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Ладинка, ставок, 27.04.2008, 2 екз.; 06.05.2009, 1 екз.; ур. Тугор, ставок біля дороги, 11.05.2009, 1 екз.

Hydrophilidae — Водолюби

У світовій фауні родина представлена 169 родами і з 2835 видами (Short, Fikáček, 2011). В Палеарктиці — 812 видів, у Європі — 179 видів (Przewoźny, 2022). Для території України відомо 92 види з 19 родів. На території парку виявлено 52 види.

Найбільша за численністю та спектром екологічних форм родина водолюбівих. Жуки й личинки зустрічаються в усіх типах природних і штучних водних екосистем, а також на суходолі (в детриті та в гної), беручи значну участь в утилізації органічних речовин рослинного і тваринного походження.

Hydrophilinae

Водяні й навколководяні форми. Великі за розмірами гідробіонти є досконалими плавцями. Підродина

налічує 1852 види з 61 роду У світовій фауні, переважно — в умовах тропічного клімату.

Berosini

Триба охоплює 5 родів із 364 видами (Short, Fikáček, 2011). В Палеарктиці — 1 рід *Berosus* Leach, 1817.

Рід *Berosus* Leach, 1817

У світовій фауні — 273 види (Short, Fikáček, 2011). В Палеарктиці — 45 видів, в Європі — 17 (Przewoźny, 2022). В Україні відомо 7 видів. Із них 4 зустрічаються на території парку, ймовірно є знаходження ще двох видів (Шатровський, Кравченко, 2016): *B. spinosus* (Steven, 1808) та *B. bipina* Reiche et Saulcy, 1856.

Berosus (Berosus) geminus Reiche et Sauley, 1856***

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, низина з водою, 23.04.2000, 1♂; ур. Ладинка, став, 06.05.2009, 1♂, 1♀; окол. с. Пульмо, оз. Лука, ур. Білка, ставок перед болотом, 06.05.2016, 2♂.

Berosus (Berosus) luridus Linnaeus, 1760

Матеріал: окол. с. Піща: 15.04.2009, 4♀; ур. Ковальова, ставок, 01.04.2011, 1♀; ур. Ладинка, ставок, 27.04.2008, 1♂; 25.04.2010, 1♀; 17.04.2016, 1♂; ур. Псяча, 14.05.2009, 2♀; 03.05.2011, 1♂; окол. смт Шацьк, піщаний кар'єр, у воді, 06.04.2014, 2♂, 1♀.

Berosus (Berosus) signaticollis (Charpentier, 1825)

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, біля ставка, на льоту, 21.06.2008, 2♀; ур. Мельники, канал у лісі, 03.05.2013, 1♂; окол. с. Пульмо, оз. Лука, ур. Білка, ставок перед болотом, 06.05.2016, 1♂; окол. смт Шацьк, піщаний кар'єр, у воді, 06.04.2014, 1♂, 3♀.

Berosus (Enoplurus) frontivoatus Kuwert, 1888***

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, біля ставка, на льоту, 28.04.2012, 1♂.

Laccobiini

До складу триби входять 9 родів із 448 видами (Short, Fikáček, 2011). Триба має всесвітнє поширення, в Палеарктиці — два роди: *Laccobius* Erichson, 1837 — найчисленніший за кількістю видів в межах триби — і *Paracymus* Thomson, 1867. На території парку зустрічається тільки рід *Laccobius*.

Рід *Laccobius* Erichson, 1837

Рід налічує 245 видів водних форм у світовій фауні (Short, Fikáček, 2011). В Палеарктиці — 144 види, в Європі — 43 (Przewoźny, 2022). В Україні відомо 16 видів, на території Шацького парку знайдено 3, один із яких наведений як ймовірний. Можливе знаходження ще трьох видів роду (Шатровський, Кравченко, 2016): *L. albipes* Kuwert, 1890, *L. sinuatus* Motschulsky, 1849 і *L. striatulus* (Fabricius, 1801).

Laccobius (Laccobius) minutus (Linnaeus, 1758)

Матеріал: окол. с. Піща: оз. Велике Велике Піщанське, 29.07.1988, 1 екз.; ур. Волоки, 29.04.2000, 1 екз.; ур. Ладинка, канал, 14.08.2008, 1 екз.; р. Копайвка, 14.04.2009, 1 екз.; 10.04.2010, 5 екз.; окол. с. Острів'я, ставок, 15.09.2013, 2 екз.; окол. с. Мельники, оз. Кримне, 22.09.2013, 2 екз.; окол. с. Мельники, оз. Пісочне, 15.08.2010, 1 екз.; окол. с. Пульмо, оз. Світязь, прибережна смуга з

водою, 24.04.2000, 1 екз.; окол. смт Шацьк, піщаний кар'єр, у воді, 06.04.2014, 4 екз.

Laccobius (Laccobius) colon (Stephens, 1829)]

Цей вид був вказаний як ймовірний для парку (Шатровський, Кравченко, 2016). У 2017 р. його було зловлено на світло в Турійську (leg. Voytko, Shatrovskiy det.). Детальніші колекційні дані наразі недоступні.

Laccobius (Dimorpholaccobius) bipunctatus (Fabricius, 1775)

Матеріал: окол. с. Піща: оз. Велике Велике Піщанське, 29.07.1988, 1 екз.; р. Копайвка, 10.04.2010, 4 екз.; окол. с. Острів'я, ставок, 15.09.2013, 4 екз.; окол. смт Шацьк, піщаний кар'єр, у воді, 06.04.2014, 3 екз.

Hydrophilini

До цієї триби належать найбільші за розмірами види водолюбівих (рід *Hydrophilus*). Триба містить 7 родів зі 192 видами (Short, Fikáček, 2011). П'ять родів зустрічаються в Палеарктиці, але в Європі — тільки три (Przewoźny, 2022). Два з них відомі з України.

Рід *Hydrochara* Berthold, 1827 — водолюб малий чорний

Відомо 9 видів у Палеарктиці, 5 — в Європі (Przewoźny, 2022), і з них чотири — в Україні (п'ятий європейський вид заходить із Азії на територію Європи в Астраханській області РФ). В Шацькому парку знайшли один вид, і не виключене поширення ще одного (Шатровський, Кравченко, 2016): *H. flavipes* (Steven, 1808).

Hydrochara caraboides (Linnaeus, 1758)

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Тугор, 30.03.2008, 1 екз.; ур. Волоки, 29.04.2000, 1 екз.; ур. Жирня, 01.05.2001, 1 екз.; окол. с. Пулемець, 13.04.2000, 1 екз.

Рід *Hydrophilus* Geoffroy, 1762 — водолюб великий чорний

В Палеарктиці зареєстровано 16 видів, із них три поширені в Європі (Przewoźny, 2022). В Україні — два види, і обидва зустрічаються на території парку.

Hydrophilus aterrimus Eschscholtz, 1822 — водолюб великий чорний

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, низина, 29.05.2009, 1♂, 1♀; ур. Ладинка, став, 23.05.2009, 2♂, 3♀.

Hydrophilus piceus (Linnaeus, 1758) — водолюб великий смоляно-чорний

Найбільший за розміром жук України (якщо вважати довжину тіла без придатків, що виступають уперед, як, наприклад, у самців жука-оленя). В довжину сягає до 50 мм.

Матеріал: окол. с. Піща, Велике Піщанське озеро, 13.03.2006, 1 екз.; 16.02.2006, 1♀; с. Піща, на світло ДРЛ, 15.08.1996, 1♀.

Hydrobisini

До триби належить 6 родів із 23 видами (Short, Fikáček, 2011). На території Шацького парку знайдені

представники одного роду — *Hydrobius* Leach, 1815, але можливо також знаходження роду *Limnoxenus* Motschulsky, 1853 (Шатровський, Кравченко, 2016).

Рід *Hydrobius* Leach, 1815 — Водожук

У світовій фауні — 9 видів, в Палеарктиці — 7. У Європі зазначено 4 види (Przewoźny, 2022). В Україні ідентифікували два види, але необхідний перегляд визначеного матеріалу в зв'язку з оновленими відомостями з систематики.

Hydrobius fuscipes (Linnaeus, 1758) — водожук рудоногий

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Тугор, 30.03.2008, 1 екз.

Chaetarthriinae

У зв'язку з переглядом систематики після молекулярного аналізу (Short, Fikáček, 2013) і нез'ясованому статусу деяких тропічних родів, відомості з виправлень до каталогу (Short, Fikáček, 2011) виглядають невідповідними. До підродини належать дві триби. Обидві мають представників і на території Шацького парку.

Chaetarthriini

До триби належать три роди в Палеарктиці. Види — невеличкі за розмірами, мають форму півкулі. Два із них зазначені для Європи, один рід — *Chaterthria* Stephens, 1835 — поширений в Україні.

Рід *Chaterthria* Stephens, 1835

Види роду зустрічаються в прибережних наносах.

Рід охоплює 49 видів у світовій фауні (Short, Fikáček, 2011), 9 видів у Палеарктиці і 3 види — в Європі (Przewoźny, 2022). В Україні — один вид.

Chaetarthria seminulum (Herbst, 1797)

Найдрібніший представник водолюбівих в Україні. Сягає 1,4 мм в довжину.

Матеріал: окол. с. Піща, оз. Оерце, 16.04.2012, 2 екз.; 11.04.2013, 3 екз.; окол. смт Шацьк, біля низини з водою, під травою, 06.05.2014, 4 екз.

Anacaeni

У Палеарктиці 2 роди: *Anacaena* Thomson, 1859 і *Crenitis* Bedel, 1881, хоч приналежність останнього до триби ще не підтверджено даними молекулярного аналізу. На території парку присутні види тільки роду *Anacaena*.

Рід *Anacaena* Thomson, 1859

Рід охоплює 111 видів у світовій фауні (Short, Fikáček, 2011). У Палеарктиці поширені 34 види, 9 із них поширені в Європі (Przewoźny, 2022), 5 — в Україні. В парку знайдено 3 види, може бути знайденим ще один (Шатровський, Кравченко, 2016): *A. bipustulata* (Marsham, 1802).

Anacaena globulus (Paykull, 1798)

Матеріал: окол. с. Пульмо, оз. Луки, ур. Білка, ставок перед болотом, 08.09.2013, 1 екз.

Anacaena limbata (Fabricius, 1792)

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, 30.04.2010, 1 екз.; ур. Кайдан, р. Копаївка, 03.04.2009, 2 екз.; 10.04.2010, 2 екз.; ур. Ладинка, канал, 07.04.2015, 3 екз.; ур. Залисся, 18.10.2015, 18.10.2015, 1♀; ур. Тугор, 29.03.2010, 1 екз.; окол. с. Острів'я, оз. Герасимове, ставок, 15.09.2013, 1 екз.; окол. с. Хрипськ, у струмку, 05.04.2009, 1 екз.; окол. с. Ростань, ур. Сім, низина з водою, 11.09.2010, 1 екз.; окол. смт Шацьк, оз. Соминець, під мохом, 23.09.2012, 1 екз.

Anacaena lutescens (Stephens, 1829)

Матеріал: окол. с. Піща: оз. Озерце, 25.03.2010, 1 екз.; 16.04.2013, 1 екз.; ур. Кайдан, р. Копаївка, 03.04.2009, 3 екз.; 14.04.2009, 3 екз.; 16.04.2012, 1 екз.; ур. Ладинка, канал, 07.04.2015, 1 екз.; 14.08.2008, 1 екз.; оз. Велике Велике Піщанське, 17.08.2008, 2 екз.; окол. с. Ростань, ур. Сім, низина з водою, 11.09.2010, 2 екз.; 21.09.2010, 4 екз.; окол. с. Пульмо оз. Луки, ур. Білка, болото, 21.09.2010, 1 екз.; окол. смт Шацьк, оз. Соминець, під мохом, 23.09.2012, 1 екз.

Enochrinae — Тинолюби

Рід *Cymbiodyta* Bedel, 1881

У світовій фауні — 29 видів (Short, Fikáček, 2011), переважно — з Північної Америки. В Палеарктиці — 3 види, із них в Європі та в Україні — один (Przewoźny, 2022).

Cymbiodyta marginella (Fabricius, 1792)

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, низина з водою, 6.05.2007, 3 екз.; ставок, 24.04.2008, 1 екз.; оз. Велике Велике Піщанське, 05.04.2014, 1 екз.; ур. Ладинка, канал, 07.04.2015, 1 екз.; с. Піща, на льоту, 26.04.2007, 1 екз.; окол. с. Хрипськ, у струмку, 05.04.2009, 1 екз.; окол. с. Кам'янка, низина з водою, 07.10.2013, 1 екз.

Рід *Enochrus* Thomson, 1859 — Тинолюб

У світовій фауні — 222 види (Short, Fikáček, 2011). В Палеарктиці — 61 вид, в Європі — 24 види (Przewoźny, 2022), в Україні — 13. В шацькому парку знайдено 8 видів.

Enochrus (Enochrus) melanocephalus (Olivier, 1792)

Матеріал: окол. с. Піща, р. Копаївка, 10.04.2010, 1 екз.

Enochrus (Lumetus) ochropterus (Marsham, 1802)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, 29.04.2000, 1 екз.; окол. с. Пульмо оз. Луки, ур. Білка, болото, 21.09.2010, 1♂.

Enochrus (Lumetus) testaceus (Fabricius, 1801)

Матеріал: окол. с. Піща: берег Великого Піщанського оз., 17.08.2008, 1 екз.; оз. Озерце, 07.04.2009, 1 екз.

[*Enochrus (Lumetus) bicolor* (Fabricius, 1792)]

Уперше зазначений для території, суміжної з парком, що дає підстави вважати його знаходження і в парку (Watson et al., 2020).

Матеріал: озеро Згорянське, 25.05.2019, 1 екз. (Watson).

Enochrus (Lumetus) quadripunctatus (Herbst, 1797)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, 29.04.2000, 1 екз.; 23.04.2000, 1 екз.

Enochrus (Methyrus) affinis (Thunberg, 1794)

Syn. *Enochrus minutus* (Fabricius, 1792).

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Ладинка, 08.07.2007, 1 екз.; ур. Волоки, ставок, 24.04.2008, 1 екз.; 06.05.2007, 1 екз.; окол. с. Ростань, ур. Сім, у лісі, низина з водою, 11.09.2010, 1 екз.; окол. с. Острів'я, оз. Герасимове, болото, 15.09.2013, 1♂; окол. с. Мельники, оз. Кримне, 22.09.2013, 1 екз.

Enochrus (Methydus) nigritus (Sharp, 1872)

Матеріал: окол. с. Острів'я, оз. Герасимове, болото, 15.09.2013, 1 екз.

Enochrus (Methydus) coarctatus (Gredler, 1863)

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, ставок, 06.05.2007, 1 екз.; оз. Озерце, 07.04.2009, 1 екз.; Велике Велике Піщанське оз., 17.08.2008, 1 екз.; р. Копаївка, 10.04.2010, 1 екз.

Acidocerinae

Підродина зі всесвітнім поширенням включає біля 300 видів із 14 родин (Girón, Short, 2021). В Палеарктиці — 4 родин, в Європі — два родин (Przewoźny, 2022). В Україні — один рід із трьома видами.

Рід *Helochares* Mulsant, 1844

Самки носять пакети з яйцями під черевом.

На території Шацького парку знайдений один вид. Є ймовірність знаходження також *H. punctatus* Sharp, 1869 (Шатровський, Кравченко, 2016)

Helochares obscurus (O.F. Müller, 1776)

Матеріал: окол. с. Піща: р. Копаївка, 10.04.2010, 2 екз.; ур. Ладинка, канал, 27.04.2008, 2 екз.; ур. Волоки, 01.04.2007, 1 екз.; низина з водою, 06.05.2007, 4 екз.; берег Великого Піщанського оз., 17.08.2008, 1 екз.; у тимчасовій водоймі, 23.07.1988, 1 екз.; оз. Озерце, 07.04.2009, 1 екз.; окол. с. Кам'янка, низина з водою у лісі, 07.10.2013, 1 екз.

Sphaeridiinae

Підродина представлена наземними формами, які зустрічаються в гної або в детриті, інколи — на трупах тварин. Детритофіли трапляються і в прибережних наносах.

Coelostomatini

Триба охоплює 20 родів із 235 видами. В Європі — три родин, один із яких (*Dactylosternum* Wollaston, 1854) — занесений і поширюється в Західній Європі. Знаходження *D. abdominale* (Fabricius, 1792) в Польщі (Greń, Tarnawski, 2021) свідчить про можливість знаходження його і на території Шацького парку.

Рід *Coelostoma* Brullé, 1835

У світовій фауні — 104 види (Short, Fikáček, 2011). В Палеарктиці — 34 види, в Європі — 2 (Przewoźny, 2022), в Україні — один транспалеарктичний вид, поширений і на території парку.

Coelostoma orbiculare (Fabricius, 1775)

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, 02.05.2008, 1 екз.; Велике Піщанське оз., 04.05.2011, 2 екз.; 05.05.2015, 1 екз.; 05.08.2014, 2 екз.; оз. Озерце, 07.04.2008, 1 екз.; 16.04.2012, 1 екз.; 30.03.2015, 2 екз.; ур. Ладинка, 01.05.2005, 2 екз.; р. Копаївка, 14.04.2009, 1 екз.; ур. Козяча, 16.04.2009, 2 екз.; ур. Межеліське, поле з буряками, 30.08.2008, 2

екз.; окол. с. Мельники, болото біля оз. Кримно, 08.09.2013, 4 екз.; окол. с. Пульмо, ур. Білка, болото, біля оз. Луки, 08.09.2013, 1 екз.

Sphaeridini

У світовій фауні — 1 рід із 42 видами (Short, Fikáček, 2011). В Палеарктиці — 16 видів, в Європі — 6 (Przewoźny, 2022), в Україні — 5. В Шацькому парку можуть бути всі п'ять, але один вид (*S. substriatum* Faldermann, 1838) поки що залишається ймовірним (Шатровський, Кравченко, 2016).

Sphaeridium bipustulatum Fabricius, 1781 — водолюб гнойовий двоплямистий

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, 15.04.2009, 1 екз.; ур. Кайдан, триденний кінський послід, 11.04.2015, 2♂; с. Піща, на льоту, 27.04.2007, 1 екз.; коров'ячий послід, 08.2015, 1♂; кінський послід, 13.06.2016, 1♂.

Sphaeridium lunatum (Fabricius, 1792)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Бабине, 03.05.2000, 2 екз.; кінський послід, 13.06.2016, 1♂.

Sphaeridium marginatum Fabricius, 1787

Матеріал: окол. с. Піща, кінський послід, 13.06.2016, 1♂.

Sphaeridium scarabaeoides (Linnaeus, 1758)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Бабине, 03.05.2000, 4 екз.; окол. с. Пулемць, коров'ячий послід, 17.04.2004, 1 екз.

Megasternini

Триба охоплює 50 родів із 543 видами (Short, Fikáček, 2011). В Палеарктиці — 13 родів, в Європі — 6 родів, один із яких занесений сюди із Південної Африки (Przewoźny, 2022). В Україні — три родин.

Рід *Cercyon* Leach, 1817

У світовій фауні — 259 описаних видів (Short, Fikáček, 2011). В Палеарктиці — 114, в Європі — 35 (Przewoźny, 2022). В Україні — 24 види, із них в ШНПП — 20 видів; ймовірне знаходження *C. impressus* (Sturm, 1807) (Шатровський, Кравченко, 2016).

Cercyon (s. str.) *obsoletus* (Gyllenhal, 1808)

Матеріал: окол. с. Пулемць, коров'ячий послід, 17.04.2004, 1 екз.

Cercyon (s. str.) *haemorrhoidalis* (Fabricius, 1775)

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Бабине, 03.04.2010, 3 екз.; ур. Хмелиське, під корою, 03.04.2006, 1 екз.; ур. Вутва, 16.04.2008, 1 екз.; с. Піща, на льоту, 05.04.2004, 1 екз.; 21.04.2011, 1 екз.; 24.03.2012, 3 екз.; 10.04.2015, 2 екз.; 21.04.2014, 1 екз.; 30.04.2003, 1 екз.; 17.03.2012, 1 екз.

Cercyon (s. str.) *melanocephalus* (Linnaeus, 1758)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Бабине, 03.04.2010, 1 екз.

Cercyon (s. str.) *pygmaeus* (Illiger, 1801)

Матеріал: окол. с. Піща, коров'ячий послід, 30.07.2015, 1 екз.; 10.08.2015, 1 екз.

***Cercyon (s. str.) marinus* Thomson, 1853**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, низина з водою, 06.05.2007, 1 екз. с. Піща, на льоту, 30.04.2003, 1 екз.; 30.08.2015, 2 екз.; на світло ДРЛ, 13.06.2015, 1 екз.

***Cercyon (s. str.) bifenestratus* Kuester, 1851**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, низина з водою, 06.05.2007, 3 екз.; 11.05.2007, 1 екз.

***Cercyon (s. str.) lateralis* (Marsham, 1802)**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Бабині, 03.04.2010, 1 екз.

***Cercyon (s. str.) unipunctatus* (Linnaeus, 1758)**

Матеріал: с. Піща, на льоту, 30.04.2003, 2 екз.; 18.03.2004, 1 екз.; 05.04.2004, 2 екз.; 06.10.2011, 1 екз.; 24.03.2012, 2 екз.

***Cercyon (s. str.) quisquilius* (Linnaeus, 1760) — вертун гнойовий**

Матеріал: с. Піща, ур. Ладинка, канал, 07.04.2015, 1 екз.; с. Піща, на льоту, 29.04.2003, 1 екз.; 29.04.2003, 1 екз.; 17.04.2007, 1 екз.; 24.07.2012, 2 екз.; 14.04.2014, 1 екз.; на світло ДРЛ, 13.05.2015, 1 екз.

***Cercyon (s. str.) terminatus* (Marsham, 1802)**

Матеріал: с. Піща, на льоту, 31.03.2011, 1 екз.; 07.11.2014, 1 екз.

***Cercyon (s. str.) nigriceps* (Marsham, 1802)**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Замалля, в грибах, 17.04.2013, 1 екз.; ур. Ладинка, під корою береста, 07.04.2015, 2 екз. с. Піща, на льоту, 18.03.2004, 1 екз.; 06.10.2011, 1 екз.; 08.04.2014, 1 екз.; 14.04.2014, 1 екз.; 21.04.2014, 1 екз.; 06.09.2014, 3 екз.; 10.08.2015, 1 екз.; 24.09.2015, 3 екз.; 04.10.2015, 4 екз.; 05.10.2015, 1 екз.; 07.11.2011, 2 екз.

***Cercyon (s. str.) granarius* Erichson, 1837**

Матеріал: с. Піща, у сіні, 14.04.2012, 1 екз.

***Cercyon (s. str.) tristis* (Illiger, 1801)**

Матеріал: окол. с. Піща, оз. Озерце, 11.04.2013, 1 екз.; с. Піща, на льоту, 26.04.2007, 1 екз.; окол. с. Пульмо, ур. Білка, болото, біля оз. Луки, 08.09.2013, 1 екз.; окол. с. Мельники, оз. Кримне, 22.09.2012, 1 екз.; окол. смт Шацьк, затока Лука, під мохом, 04.11.2013, 1 ♀; окол. с. Кам'янка, низина з водою, 07.10.2013, 1 ♂.

***Cercyon (s. str.) sternalis* (Sharp, 1918)**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Тугор, сухий канал у лісі, 06.10.2013, 1 ♂; с. Піща, на льоту, 23.04.2004, 2 екз.

Cercyon (s. str.) subsulcatus* Rey, 1885**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Тугор, сухий канал у лісі, 06.10.2013, 1 ♂.

***Cercyon (s. str.) convexusculus* Stephens, 1829**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, 02.05.2008, 3 екз.; 17.04.2012, 1 ♂, 1 ♀; оз. Озерце, 16.04.2012, 1 екз.; ур. Пеньки, вільховий ліс, під листям, 01.10.2013, 1 ♂, 1 ♀; 06.10.2013, 1 ♂. окол. с. Пульмо, на льоту, 21.04.2011, 1 екз.; 29.04.2012, 1 екз.; коров'ячий послід, 08.2015, 1 ♀; ур. Білка, болото, біля оз. Луки, 23.09.2012, 4 екз.; окол. смт Шацьк, берег оз. Соминець, під мохом, 21.09.2010, 3 екз.; с. Острів'я, на березі Острів'янського оз., 16.04.2015, 1 ♀.

***Cercyon (Paracercyon) analis* (Paykull, 1798)**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, 18.04.2010, 2 екз.; 08.05.2007, 3 екз.; 28.04.2003, 1 ♀; 16.04.2005, 1 екз.; с. Піща, на льоту, 25.04.2008, 2 екз.; 07.05.2015, 1 екз.; окол. с. Острів'я, мішаний ліс під мохом, 30.10.2011, 1 екз.

***Cercyon (Dicyrtocercyon) ustulatus* (Preyßler, 1790)**

Матеріал: окол. с. Піща, р. Копаївка, 14.04.2009, 2 екз.; 16.04.2009, 1 екз.

***Cercyon (Paracyscreon) laminatus* Sharp, 1873**

Матеріал: с. Піща, ур. Волоки, на льоту, 29.04.2012, 1 екз.; оз. Велике Піщанське, 05.08.2014, 1 екз. с. Піща, на льоту, 28.04.2005, 3 екз.; 06.10.2011, 3 екз.; 06.10.2011, 3 екз.; 12.09.2012, 1 екз.; 15.08.2012, 1 екз.; 24.04.2015, 1 екз.; 12.08.2015, 1 екз.; 24.09.2015, 1 екз.; 05.10.2015, 1 екз.; на світло ДРЛ, 22.08.2012, 2 екз.; 25.007.2014, 1 екз.; 13.08.2015, 2 екз.

Рід *Megasternum* Mulsant, 1844

Рід налічує лише 6 видів (Short, Fikáček, 2011). В Палеарктиці — 4 види, в Європі — три (Przewoźny, 2022) — хоча серед них — і один вид із гір Кавказу, що з невідомих причин потрапив до складу видів Європи. Для України приведений один вид, і він зустрічається в Шацькому парку. Можливе також знаходження *M. immaculatum* Stephens, 1829 (Шатровський, Кравченко, 2016).

***Megasternum concinnum* (Marsham, 1802)**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Тугор, поле під соломою, 09.09.2012, 2 екз.; берег Великого Піщанського оз., у сіні, 04.05.2011, 1 екз.; с. Піща, на льоту, 28.04.2003, 1 екз.; 21.04.2011, 2 екз.; 05.10.2015, 1 екз.

Рід *Cryptopleurum* Mulsant, 1844

В роді всього 24 види (Short, Fikáček, 2011). В Палеарктиці — 7, із них три зустрічаються в Європі (Przewoźny, 2022) та в Україні. В Шацькому парку — два види, можливе знаходження *C. crenatum* (Kugelann, 1794) (Шатровський, Кравченко, 2016).

***Cryptopleurum minutum* (Fabricius, 1775)**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Замалля, під мохом, 19.09.2011, 2 екз.; ур. Волоки, 18.04.2010, 2 екз.; низина з водою, 08.05.2007, 3 екз.; с. Піща, на льоту, 25.04.2008, 2 екз.; 21.04.2011, 2 екз.; у коров'ячому посліді, 10.08.2015, 2 екз.; окол. с. Острів'я, мішаний ліс під мохом, 30.10.2011, 1 екз.

***Cryptopleurum subtile* Sharp, 1884**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Замалля, під мохом, 07.10.2012, 1 екз., болото «Втенське», під мохом, 20.10.2010, 1 екз.; с. Піща, на льоту, 06.10.2011, 1 екз.; 24.09.2015, 1 екз.

Histeroidea — Гістероїдні**Histeridae — Карапузики**

У світовій фауні родина Histeridae нараховує 4260 види з 400 родів та 9 підродин (Mazur, 2011). В Україні відомо 117 видів з 35 родів та 6 підродин (Шапран, 1991). На території парку виявлено 54 види з 20 родів та 5 підродин. Імаго і личинки живляться органічними речовинами рослинного і тваринного походження. Зустрічаються у найрізноманітніших біотопах природного і антропогенного наземного середовища: на поверхні ґрунту і у ґрунті, у норах ссавців, гніздах птахів, мурашниках, під корою дерев, посліді і трупах тварин.

Abraecinae**Abraecini*****Abraeus* (s. str.) *perpusillus* (Marsham, 1802)**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Тугор, у мурашнику, 09.04.2018, 1 екз. (det. Droghvalenko); ур. Ладинка, під корою в'яза, 07.04.2019, 1 екз. (det. Droghvalenko); с. Піща, в грибах, 09.08.2016, 1 екз. (det. Kravchenko).

***Abraeus* (s. str.) *globosus* (Hoffman, 1803)**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Ладика, під корою сосни, 07.04.2019, 1 екз.

***Chaetabraeus* (*Chaetabraeus*) *globulus* (Creutzer, 1799)**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Заозер'я, коров'ячий послід, 24.07.2016, 32 екз.; ур. Тугор, поле, під соломною, 09.09.2012, 1 екз.; поле, коров'ячий послід, 30.07.2017, 5 екз.; під корою вільхи, 01.09.2019, 1 екз.; ур. Межеліське, під травою, 02.08.2016, 1 екз.; ур. Волоки, під купою трави, 13.07.2019, 2 екз.; 17.08.2019, 2 екз.; 11.06.2019, 5 екз.; ур. Замалля, коров'ячий послід, 21.06.2019, 13 екз.; с. Піща, коров'ячий послід, 14.08.2015, 6 екз.; 10.08.2015, 8 екз.; кінський послід, 24.07.2016, 1 екз.; 18.06.2016, 10 екз.; 26.06.2016, 1 екз.; 13.06.2016, 3 екз.; окол. смт Шацьк, берег оз. Соминець, 26.07.2016, 21 екз. (det. Droghvalenko).

Acritini***Acritus* (*Acritus*) *nigricornis* (Hoffmann, 1803)**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, під купою трави, 07.08.2016, 1 екз.; 14.08.2017, 1 екз. (det. Droghvalenko); с. Піща, на льоту, 11.05.2011, 1 екз.; 08.04.2014, 1 екз.; 25.04.2015, 1 екз.; 17.05.2017, 1 екз.; віконна пастка, 29.05.2019, 12 екз. (det. Droghvalenko).

***Acritus* (*Pycnacritus*) *homoeopathicus* Wollaston, 1857**

Матеріал: окол. с. Піща, на льоту, 11.05.2011, 1 екз.; 08.04.2014, 1 екз.; 25.04.2015, 1 екз.; 04.10.2015, 1 екз.; 16.05.2017, 1 екз. (det. Droghvalenko).

***Acritus* (*Pycnacritus*) *minutus* (Herbst, 1792)**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Замалля, під корою сосни, 3 екз.

Plegaderini***Plegaderus* (*Plegaderus*) *caesus* (Herbst, 1792)**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Тугор, у мурашнику, 09.04.2018, 1 екз. (det. Droghvalenko); с. Піща: під корою сосни, 15.04.2011, 1 екз.; під сіном, 20.04.2012, 1 екз.; на льоту, 21.04.2012, 1 екз.; садок, у дуплі яблуні, 03.08.2016, 1 екз.

***Plegaderus* (*Plegaderus*) *vulneratus* (Panzer, 1797)**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Вутва, під корою сосни, 17.04.2009, 1 екз.; ур. Териброд, під корою сосни, 24.07.2017, 7 екз. (det. Kravchenko); ур. Замалля, під корою сосни, 15.07.2019, 1 екз.; 08.08.2019, 9 екз.; ур. Ковальова, під корою сосни, 16.07.2019, 2 екз.; 04.08.2019, 4 екз.

Teretriini***Teretrius* (*Teretrius*) *fabricii* Mazur, 1972**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Липи, посадка, під листям, 04.11.2013, 1 екз.; с. Піща, на льоту, 22.05.2014, 1 екз.; (det. Droghvalenko); 25.04.2015, 1 екз.; біля школи, 21.05.2014, 3 екз.

Dendrophilina**Dendrophilini*****Dendrophilus* (*Dendrophilus*) *pygmaeus* (Linnaeus, 1758)**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Замалля, у мурашнику, 09.05.2011, 10 екз. (det. Droghvalenko), 25.03.2018, 1 екз.; 14.04.2018, 2 екз.; у зруйнованому мурашнику, 17.10.2012, 1 екз.; ур. Затишське, 17.04.2012, 2 екз.; ур. Дервіцьке, у мурашнику *Formica protensis*, 06.05.2011, 1 екз. (det. Droghvalenko); ур. Псяча, у мурашнику, 23.04.2018, 1 екз.; окол. с. Кам'янка, у мурашнику, 09.04.2018, 3 екз.; с. Піща, біля школи на стіні, 18.05.2019, 1 екз.

Paromalini***Carcinops* *pumilio* Erichson, 1834**

Syn. *Carcinops quatuordecimstriatus* Stephens, 1835.

Матеріал: окол. с. Піща, віконна пастка, 05.06.2019, 1 екз.; 09.06.2019, 1 екз.; 29.05. — 03.06.2019, 2 екз. 2 екз. (det. Droghvalenko); 01.07. — 25.07.2019, 9 екз.; 11.08.2019, 3 екз.; ур. Волоки, під купою трави, 09.08.2017, 1 екз.; (det. Kravchenko), 1 екз. (det. Droghvalenko).

***Paramalus* (*Paramalus*) *flavicarnis* (Herbst, 1792)**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Ладинка, під корою, осики, 07.04.2019, 2 екз. (det. Droghvalenko); ур. Тугор, грабовий ліс на березі, 28.09.2019, 2 екз.; під корою осики, 03.04.2011, 1 екз.; під корою берези, 07.04.2016, 5 екз.

***Paramalus* (*Paramalus*) *parallelepipedus* (Herbst, 1792)**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Старосілля, 22.05.2016, 1 екз.; ур. Хмеліське, під корою осики, 03.04.2006, 2 екз.; ур. Вутва, 16.04.2008, 2 екз.; ур. Замалля, під корою сосни, 18.04.2017, 19 екз.; 15.07.2019, 4 екз.; ур. Териброд, під корою сосни, 21.07.2017, 20 екз.; 24.07.2017, 13 екз.; 28.07.2017, 15 екз.; в грибах копитняках, 23.07.2017, 1 екз.; ур. Ладинка, пастка, 14.05.2017, 1 екз.; ур. Широке Піща, під корою сосни, 22.08.2017, 15 екз.; ур. Тугор, грабовий ліс на березі, 20.04.2017, 4 екз.; 28.09.2019, 2 екз.; с. Піща, в грибах 27.07.2017, 1 екз.; на льоту, 11.05.2011, 2 екз.; 20.05.2017, 1 екз.; під корою берези, 07.04.2016, 4 екз.; під корою клена, 30.08.2015, 1 екз.; віконна пастка, 29.05.2019, 1 екз.; біля школи на стіні, 18.04.2019, 2 екз. (det. Droghvalenko); окол. с. Острів'я, під корою сосни, 18.04.2004, 5 екз.; під корою ялини, 03.04.2016, 5 екз.; окол. с. Пулумець, під корою ялини, 10.04.2004, 4 екз. (det. Droghvalenko); окол. с. Хрипськ, в грибах на вербі, 06.05.2011, 4 екз.

***Platylomalus* *complanatus* (Panzer, 1797)**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Тугор, 30.04.2008, 5 екз.; 07.04.2008, 3 екз.; ур. Вутва, під корою осики, 22.03.2004, 7 екз.; с. Піща, на льоту, 20.05.2011, 1 екз.; під корою осики, 03.04.2011, 2 екз. (det. Droghvalenko).

Haeteriinae***Haeterius* *ferrugineus* Olivier, 1789**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Замалля, у мурашнику, 11.04.2018, 1 екз. (det. Kravchenko).

Histerinae**Histerini*****Atholus* *bimaculatus* (Linnaeus, 1758)**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, під купою трави, 21.05.2019, 1 екз.; с. Піща, віконна пастка, 01.07. — 25.07.2019, 1 екз. (det. Droghvalenko).

***Atholus corvinus* (Germar, 1817)**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, під купою трави, 03.08.2016, 2 екз.; 09.08.2016, 2016, 1 екз.; 12.07.2018, 3 екз.; 26.07.2018, 2 екз.; 12.07.–19.07.2018, 8 екз.; 21.05.2019, 1 екз.; 04.08.2018, 2 екз.; 04.07.2019, 1 екз.; 13.07.2019, 5 екз.; 16.07.2019, 2 екз.; 27.07.2019, 2 екз.; 31.08.2019, 1 екз.; на полі, 13.08.2019, 1 екз.; ур. Кайдан, поле, 17.05.2019, 1 екз.; ур. Пеньки, у березовому сокові, 29.04.2019, 1 екз. с. Піща, в деревних грибах на клені, 28.07.2015, 2 екз. (det. Drovalenko); віконна пастка, 15.07.–28.07.2019, 1 екз.; біля школи на стіні, 06.05.2017, 2 екз.; 18.05.2019, 1 екз. (det. Drovalenko).

***Atholus duodecimstriatus duodecimstriatus* Schrank, 1781**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, під купою трави, 09.08.2016, 2 екз.; 04.07.2019, 1 екз.; 21.05.2019, 3 екз. (det. Kravchenko); ур. Межеліське, під купою трави, 08.08.2016, 2 екз. (det. Drovalenko); с. Піща, віконна пастка, 29.05.2019, 1 екз.; 01.07. — 25.07.2019, 1 екз.

***Atholus duodecimstriatus quatuordecimstriatus* (Gyllenhal, 1808)**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Тугор, пастка №5 06.08.1999, 1 екз.; (det. Drovalenko); ур. Волоки, під купою трави, 09.08.2016, 1 екз.; с. Піща, в кімнаті, 21.05.2014, 1 екз.

***Atholus praetermissus* (Peyron, 1856)**

Матеріал: с. Піща, ур. Волоки, під купою трави, 04.07.2019, 1 екз. (det. Kravchenko); с. Піща, біля школи на стіні, 06.05.2017, 1 екз.

***Hister funestus* Erichson, 1834* — карапузик сумний**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, під купою трави, 04.07.2019, 1 екз. (det. Kravchenko).

***Hister illigeri illigeri* Duftschmid, 1805**

Syn. *Hister uncinatus* Illiger, 1807

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Замалля, коров'ячий послід, 21.06.2019, 4 екз. (det. Kravchenko); кінський послід, 30.06.2016, 1 екз. (det. Drovalenko); 24.07.2016, 1 екз.; пастка з рибою, 31.05.2017, 1 екз.; пастка з курчам, 28.07.2017, 1 екз.; 13.05.2018, 1 екз.; 24.05.2018, 2 екз.; 31.05.2018, 9 екз.

***Hister quadrinotatus quadrinotatus* L.G. Scriba, 1790 — карапузик чотирьохплямистий**

Матеріал: окол. с. Піща, на трупі kota, 29.04.1996, 4 екз.

***Hister unicolor unicolor* Linnaeus, 1758 — карапузик однокольоровий**

Матеріал: окол. с. Піща: 11.05.2011, 1 екз.; ур. Тугор, пастка №4, 06.07.1999, 2 екз. (det. Drovalenko); ур. Ладинка, пастка, 03.06.2017, 1 екз.; ур. Териброд, пастка з жабою, 01.07.2017, 2 екз.; 29.08.2017, 2 екз.; окол. с. Мельники, база відпочинку «Медик», берег оз. Пісочне, пастка, 09.07.2017, 1 екз.; с. Піща, на льоту, 13.05.2017, 1 екз.

***Hister uncinatus* Illiger, 1807**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Замалля, коров'ячий послід, 21.06.2019, 4 екз.

***Margarinotus (Eucalohister) bipustulatus* (Schrank, 1781) — карапузик двоплямистий**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Псяча, 11.04.1999, 1 екз.; ур. Кайдан, поле, 17.05.2019, 1 екз. (det. Kravchenko); с. Піща, 20.05.1998, 1 екз.

***Margarinotus (Paralister) carbonarius carbonarius* (Hoffman, 1803)**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, під купою трави, 09.08.2016, 3 екз.; 03.08.2016, 1 екз.; ур. Межеліське, пастка з курчам, 02.08.2016, 1 екз.; (det. Drovalenko); ур. Волоки, під купою трави, 03.08.2016, 1 екз.; 21.05.2019, 2 екз. (det. Drovalenko); 04.08.2018, 1 екз.; 06.2019, 1 екз.; 04.07.2019, 5 екз.; 12.07.2019, 2 екз.; 27.07.2019, 2 екз.; з 12.07–19.07.2019, 7 екз.; 01.08.2019, 3 екз.; 3.08.2019, 1 екз.; 21.08.2019, 1 екз.; 31.08.2019, 5 екз.; пастка з вужа, 03.08.2019, 2 екз.; пастка з курчам, 03.08.2019, 1 екз.; ур. Зеленець, під корою сосни, 07.08.2019, 1 екз.; ур. Кайдан, поле, 24.07.2019, 1 екз.; с. Піща, в деревних грибах на клені, 27.07.2017, 1 екз.; 28.07.2015, 2 екз.; 23.07.2015, 1 екз.; біля школи, на стіні, 18.05.2019, 1 екз.; 02.07.2019, 1 екз. (det. Drovalenko).

***Margarinotus (Paralister) neglectus* (Germar, 1813)**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Териброд, пастка з курчам, 01.08. — 29.08.2017, 1 екз.; ур. Волоки, під купою трави, 12.07.2018, 1 екз.; 26.07.2018, 1 екз.; 21.05.2019, 1 екз.; 11.06.2019, 1 екз.; 01.08.2019, 1 екз.; 31.08.2019, 3 екз.; с. Піща, в деревних грибах на клені, 28.07.2015, 2 екз.; 26.07.2015, 1 екз. (det. Drovalenko); кінський послід, 19.08.2016, 2 екз.; 13.05.2018, 1 екз.; окол. с. Світязь, 27.07.2017, 1 екз.

***Margarinotus (Paralister) purpurascens* (Herbst, 1792)**

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Псяча, 11.04.1999, 1 екз.; с. Піща, в грибах на клені, 26.07.2015, 1 екз.; біля школи на стіні, 06.05.2017, 2 екз.; 25.04.2019, 1 екз.; 23.05.2019, 1 екз.; на льоту, 21.05.2017, 1 екз. (det. Drovalenko).

***Margarinotus (Paralister) ventralis* (Marseul, 1854)**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Тугор, пастка №4, 06.07.1999, 4 екз.; 28.05.1999, 1 екз.; пастка №6, 28.05.1999, 1 екз. (det. Drovalenko); ур. Сім, пастка, 12.06.2016, 1 екз.; ур. Псяча, пастка, 19.05.2017, 1 екз.; ур. Волоки під травою, 25.08.2016, 1 екз.; 26.08.2018, 1 екз.; 11.06.2019, 1 екз.; 31.08.2019, 1 екз.; с. Піща, кінський послід, 24.08.2016, 3 екз.; 19.08.2016, 3 екз.; 30.06.2016, 1 екз.; 24.05.2018, 6 екз.; в грибах, 09.08.2016, 2 екз.; 27.07.2017, 1 екз.; в дулі яблуні, 27.07.2017, 1 екз.

***Margarinotus (Ptomister) brunneus* (Fabricius, 1775) — карапузик падальний**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Межеліське, пастка, 02.08.2016, 1 екз.; ур. Сім, пастка, 13.07.2016, 1 екз.; 31.07.2016, 2 екз.; ур. Тугор, пастка, 21.07.2016, 1 екз. (det. Drovalenko); ур. Териброд, пастка, 29.08.2017, 2 екз.; пастка з жабою, 01.07.2017, 4 екз.; пастка з курчам, 01.07.2017, 1 екз.; соснова посадка, пастка, 01.08.2017, 2 екз.; ур. Псяча, пастка з рибою, 19.05.2017, 2 екз.; пастка, 19.05.2017, 1 екз.; ур. Медик, берег оз. Пісочне, пастка, 06.06.2017, 2 екз.; ур. Волоки, під травою, 12.07. — 19.07.2018, 1 екз.; ур. Ладинка, пастка, 25.05.2018, 2 екз.; ур. Пеньки, березовий пеня у сокові, 29.04.2019, 1 екз.; ур. Зеленець, пастка з щуром, 16.08.2019, 2 екз. с. Піща, в грибах, 09.08.2016, 1 екз.; на дубових дровах, 08.06.1998, 1 екз.

***Margarinotus (Ptomister) merdarius* (Hoffmann, 1803)**

Матеріал: с. Піща, ур. Псяча, пастка з рибою, 12.07.2017, 1 екз.; ур. Пеньки, березовий пеня, у сокові, 29.04.2019, 1 екз.; с. Піща, в грибах, 27.07.2017, 1 екз.; на льоту, 17.05.2017, 1 екз.; віконна пастка, 29.05. — 03.06.2019, 1 екз.; 11.08.2019, 1 екз.; біля школи на стіні, 18.05.2019, 1 екз.

***Margarinotus (Ptomister) striola succicola* (C.G. Thomson, 1862)**

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Тугор, 10.10.2015, 1 екз.; пастка 3, 4, 06.07.1999, 3 екз.; пастка №5, 06.08.1999, 4 екз.; ур. Сім, пастка, 10.04.2016, 3 екз.; 13.07.2016, 1 екз. (det. Drovalenko); ур. Териброд, соснова посадка, 01.08.2017, 4 екз.; пастка, 20.08.2017, 2 екз.; окол. с. Мельники, база відпочинку «Медик», берег оз. Пісочне, 09.07.2017, 4 екз.; 06.06.2017, 5 екз.; ур. Ладинка, пастка, 03.06.2017, 1 екз.; ур.

Пеньки, вирубка, березовий пень із соком, 29.04.2019, 2 екз.; с. Піща, на дубових колодах, 18.06.1998, 1 екз.

Margarinotus (Ptomister) terricola (Germar, 1824)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, під купою трави, 25.08.2016, 1 екз. (det. Kravchenko); ур. Териброд, соснова посадка, 01.08.2017, 1 екз.

Margarinotus (Stenister) obscurus (Kugelann, 1792)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, під купою трави, 27.04.2019, 1♂. (det. Kravchenko).

Hololeptini

Hololepta plana (Sulzer, 1776) — карапузик-плоскун

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Вутва, під корою осики, 22.03.2004, 5 екз.; ур. Хмельське, 4.04.2001, 1 екз.

Platysomatini

Eurosomides minor (P. Rossi, 1792)

Syn. *Eblisia minor* (P. Rossi, 1792).

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Ладинка, 26.04.2011, 1 екз.; ур. Замалля, у мурашнику, 14.04.2018, 2 екз.; під корою сосни, 6 екз. (det. Drogvalenko); с. Піща, біля школи на стіні, 26.04.2019, 1 екз.; в грибах копитняках зібраних восени 2013 року, 09.05.2014, 1 екз. (det. Drogvalenko).

Platysoma (Cylister) angustatum (Hoffman, 1803)

Матеріал: окол. с. Піща, біля школи на стіні, 22.04.2014, 1 екз.; в деревних грибах на осики, 19.04.2014, 1 екз.; 22.04.2014, 1 екз.; на льоту, 08.04.2014, 1 екз.; окол. с. Затишся, в грибах, 03.05.2013, 1 екз. (det. Drogvalenko).

Platysoma (Cylister) elongatum elongatum (Thunberg, 1787)

Syn. *Cylister oblongum* Kryzhanovskij, 1965.

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Териброд, під корою сосни, 21.07.2017, 7 екз.; 24.07.2017, 2 екз. (det. Drogvalenko); 26.07.2017, 1 екз.; 28.07.2017, 3 екз.; ур. Велика Піща, під корою сосни, 22.08.2017, 1 екз.; ур. Замалля, під корою сосни, 18.04.2017, 14 екз.; 15.07.2019, 5 екз.; 08.08.2019, 1 екз.; ур. Ковальова, під корою сосни, 04.08.2019, 3 екз.; с. Піща, в трухлявих грибах на вільсі, 11.04.2004, 1 екз.; під корою сосни, 07.04.2016, 3 екз.

Platysoma (Cylister) lineare (Erichson, 1834)

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Териброд, під корою сосни, 28.07.2017, 7 екз.; ур. Замалля, під корою сосни, 15.07.2019, 5 екз.; 08.08.2019, 1 екз. (det. Kravchenko).

Platysoma compressum (Herbst, 1783)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Ладинка, 26.04.2011, 2 екз. (det. Drogvalenko); ур. Замалля, під корою сосни, 18.04.2017, 2 екз.; с. Піща, під корою осики, 12.04.1998, 1 екз.; на дубових дровах, 01.05.2015, 2 екз.; 05.05.2016, 1 екз.; під корою сосни, 07.04.2016, 2 екз.

Saprininae

Gnathoncus buyssoni (Auzat, 1917)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Сім, пастка, 12.06.2016, 2 екз.; с. Піща, на посліді ластівок, 28.08.2015, 1 екз. (det. Drogvalenko).

Gnathoncus nannetensis (Marseul, 1862)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Сім, пастка, 10.04.2016, 1 екз.

Gnathoncus rotundatus (Kugelann, 1792)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Волоки, під купою трави, 12.07.2018, 1 екз. (det. Drogvalenko); с. Піща, на льоту, 22.05.2011, 1 екз.; 15.05.2009, 1 екз.; у курячому посліді, 08.10.2018, 1 екз.; окол. с. Острів'я, біля озера, 21.05.2012, 1 екз.

Hypocaccus (Hypocaccus) metallicus (Herbst, 1792)

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Псяча, 11.04.1999, 4 екз.; окол. с. Піща, ур. Козяча, 15.05.2008, 5 екз.

Hypocaccus (Hypocaccus) rugifrons (Paykull, 1798)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Ладинка, на каналі, 06.05.2018, 1 екз. (det. Drogvalenko).

Myrmetes piceus (Paykull, 1809)

Матеріал: окол. с. Піща, ур. Тугор, у мурашнику *Formica*, 07.04.2017, 2 екз. (det. Kravchenko).

Saprinus (Saprinus) aeneus (Fabricius, 1775) — саприн бронзовий

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Затишське, під трупом kota, 29.04.1986, 2 екз.; ур. Волоки, пастка з пташеням, 03.06.1999, 2 екз.; пастка з ластівкою, 16.07.2019, 1 екз.; 28.07.2019, 1 екз.; пастка з вужа, 03.08.2019, 2 екз.; коров'ячий послід, 30.04.2015, 1 екз.; кінський послід, 24.05.2018, 1 екз.; 31.05.2018, 3 екз.; ур. Сім, пастка з приманкою, 13.07.2016, 1 екз.; берег Піщанського оз., пастка, 28.05.2017, 10 екз.; 20.08.2017, 4 екз.; с. Піща, пастка, 19.05.2017, 3 екз.; пастка з курчам, 28.07.2017, 8 екз.; 29.07.2017, 3 екз.; 20.08.2017, 4 екз.; ур. Псяча, пастка з рибою, 19.05.2017, 9 екз.; ур. Ладинка, пастка з курчам, 28.05.2017, 5 екз.; 03.06.2017, 3 екз.; ур. Териброд, пастка з жабою, 01.7.2017, 9 екз.; пастка з курчам, 01.08. — 29.08.2017, 6 екз.; ур. Кайдан, під травою, 02.07.2019, 1 екз.; ур. Зеленець, пастка з курчам, 06.08.2019, 5 екз.

Saprinus (Saprinus) immundus (Gullenhal, 1827)

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, пастка з курчам, 20.08.2017, 3 екз.; 28.07.2019, 2 екз.; пастка з вужа, 03.08.2019, 11 екз.; пастка з ластівкою, 16.07.2019, 1 екз. ур. Териброд, 01.7.2017, 2 екз.; пастка з курчам, 01.08. — 29.08.2017, 1 екз.; ур. Зеленець; під корою сосни, 07.08.2019, 6 екз.; пастка з курчам, 06.08.2019, 1 екз.; пастка з пацюка, 07.08.2019, 1 екз.; ур. Волоки, пастка з вужа, 03.08.2019, 11 екз.; пастка з ластівкою, 16.07.2019, 1 екз.; окол. смт Шацьк, соснова посадка, пастка з приманкою, 12.07. — 27.07.2016, 1 екз.

Saprinus (Saprinus) lautus lautus Erichson, 1839

Матеріал: окол. с. Піща, в деревних грибах на клені, 28.07.2015, 1 екз. (det. Drogvalenko).

Saprinus (Saprinus) planiusculus Motschulsky, 1849

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, пастка з курчам, 03.06.1999, 3 екз.; пастка з курчам, 20.08.2017, 1 екз.; 28.07.2017, 2 екз.; пастка з вужа, 03.08.2019, 5 екз.; пастка з ластівкою, 16.07.2019, 1 екз.; 28.07.2019, 3 екз.; ур. Псяча, пастка з рибою, 10–13.06.2015, 2 екз. 19.05.2017, 1 екз.; ур. Зеленець, пастка з курчам, 06.08.2019, 2 екз. (det. Drogvalenko); с. Піща, віконна пастка, 19.06.2019, 1 екз.

Saprinus (Saprinus) semistriatus (Scriba, 1790) — саприн напівборозневий

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Волоки, пастка з курчам, 03.06.1999, 1 екз.; пастка з котом, 29.04.1996, 1 екз.; пастка з ластівкою, 28.07.2019, 2 екз.; пастка з вужа, 03.08.2019, 1 екз.; ур. Тугор, пастка №5, 06.08.1999, 1 екз.; пастка №4, 06.07.1999, 2 екз.; ур. Сім, пастка з приманкою, 13.07.2016, 2 екз.; ур. Псяча, пастка з рибою, 19.05.2017, 11 екз.; ур. Ладинка, пастка з курчам, 28.05.2017, 1 екз.; 25.05.2018, 1 екз.; 28.05.2018, 1 екз.; ур. Териброд, пастка,

01.08.2017, 4 екз.; 01.08. — 29.08.2017, 2 екз.; ур. Зеленець, пастка з курчам, 06.08.2019, 2 екз.; с. Піща, біля школи на стіні, 28.05.2014, 1 екз.; окол. с. Мельники, база відпочинку «Медик», оз. Пісочне, пастка, 06.06. — 09.07.2017, 6 екз.; окол. смт Шацьк, соснова посадка, пастка з приманкою, 12.07.2016, 1 екз. (det. Drogvalenko).

Saprinus (Saprinus) subnitescens Bickhardt, 1909

Матеріал: окол. с. Піща: ур. Псяча, пастка з рибою, 09.07.2017, 1 екз.; ур. Ладинка, пастка, 25.05.2018, 1 екз.

Saprinus (Saprinus) virescens (Paykull, 1798) — саприн зеленуватий

Матеріал: окол. с. Піща, на березі Піщанського оз., 28.05.2017, 2 екз.

Література

- Бартенев, А.Ф., Шатровский, А.Г., Вовк, Д.В. 1997. Обзор семейств жуков (Coleoptera) Украины. Часть 2. Polyphaga (Staphyliniormia: Hydrophiloidea; Scarabaeiformia; Scarabaeoidea). *Известия Харьковского энтомологического общества*, 5(1), 10–16.
- Кравченко, О. М. 2016. Жуки-карапузики (Coleoptera, Histeridae) Шацького національного природного парку та прилеглих територій. I (IV) Міжнародна науково-практична конференція. «Проблеми сучасної ентомології» Ужгород, 15–17 вересня 2016 р. *Тези доповідей. Українська ентомофауністика*, 7(3), 50.
- Кравченко, О. М. 2020. Фауністичний список жуків-карапузиків (Coleoptera, Histeridae) Шацького національного природного парку та прилеглих територій. *Українська ентомофауністика*, 11(2), 1–2.
- Мателешко, О.Ю. 2008. *Водні твердокрилі Українських Карпат*. Мистецька Лінія, Ужгород, 1–200.
- Рындевич, С.К. 2004. *Фауна и экология водных жесткокрылых Беларуси (Halipidae, Noteridae, Dytiscidae, Gyrinidae, Helophoridae, Georissidae, Hydrochidae, Spercheidae, Hydrophilidae, Hydraenidae, Limnichidae, Dryopidae, Elmidae)*. Технопринт, <http://abit.barsu.by:8080/handle/data/2162>
- Шапран, Ю. П. 1991. *Жесткокрылые семейства Histeridae (Coleoptera) фауны Украины. .... [автореферат дисс. на соискание ученой степени канд. биол. наук. 03.00.09 — энтомология]*. Киев, 1–20 с.
- Шатровский, А.Г. 2017. Новые данные о распространении палеарктических видов жуков-водолюбов из номинативного подрода рода *Berosus* Leach, 1817 (Coleoptera: Hydrophilidae). *Известия Харьковского энтомологического общества*, 25 (2), 5–10.
- Шатровский, А. Г. 1993а. Новые для фауны стран СНГ виды водолюбов (Coleoptera, Hydrophilidae). *Известия Харьковского энтомологического общества*, 1(1), 38–43
- Шатровский, А. Г. 1993б. О новых и малоизвестных водолюбах рода *Hydrochus* Leach (Coleoptera, Hydrophilidae). *Энтомологическое обозрение*, 72(4), 827–829.
- Шатровський, О.Г., Кравченко, О.М. 2016. До вивчення твердокрилих комах родин Helophoridae, Hydrochidae, Spercheidae, Hydrophilidae, Hydraenidae, Elmidae, Dryopidae та Heteroceridae (Coleoptera) Шацького національного природного парку. *Вісті Харківського ентомологічного товариства*. 24 (1), 45–61.
- Шатровський, О.Г., Кравченко, О.М. 2016. Результати досліджень твердокрилих комах надродів Hydrophiloidea, Staphyliniormia та Byrrhoidea Шацького національного природного парку. Матеріали наукової конференції “Стан і біорізноманіття екосистем Шацького національного природного парку та інших природоохоронних територій” (смт Шацьк, 8–11 вересня 2016 р.), СПОЛОМ, Львів, 101–103.
- Angus, R. B. 1992. *Insecta, Coleoptera, Hydrophilidae, Helophorinae*. In: *Schwoerbel, J. & Zwick, P. (Hrsg.). Süßwasserfauna von Mitteleuropa Bd. 20/10–2. Stuttgart — Jena — New York, Gustav Fischer Verlag*, i–x+1–144.
- Archangelsky, M., Beutel, R.G., Komarek, A. 2005. 10. Hydrophiloidea. In: Beutel, R. G. & Leschen, R. A. B. (eds). *Handbuch Der Zoologie / Handbook of Zoology. Band 4: Arthropoda. 2. Hälfte: Insecta. Coleoptera, Beetles. Teilband / Part 38: Volume 1: Morphology and Systematics (Archostemata, Adephaga, Myxophaga, Polyphaga Partim)*. Gerike, Berlin, 157–158.
- Beutel, R.G., Leschen, R.A.B. 2005. 9. Staphyliniformia. In: Beutel, R. G. & Leschen, R. A. B. (eds). *Handbuch Der Zoologie / Handbook of Zoology. Band 4: Arthropoda. 2. Hälfte: Insecta. Coleoptera, Beetles. Teilband / Part 38: Volume 1: Morphology and Systematics (Archostemata, Adephaga, Myxophaga, Polyphaga Partim)*. Gerike, Berlin, 155–156.
- Buczyński, P., Przewoźny, M. 2006. Stan poznania chrząszczy wodnych (Coleoptera: Adephaga, Hydrophiloidea, Byrrhoidea) Polski Środkowo-Wschodniej. *Wiadomości Entomologiczne* 25(3), 133–155.
- Crowson, R. A. 1960. The phylogeny of Coleoptera. *Annual Review of Entomology*, 5, 111–415.
- Crowson, R. A. 1968. *Natural classification of the families of Coleoptera. New impression edition*. E.W. Classey, Hampton (Middx.), 1–193.
- Girón, J.C., Short, A.E.Z. 2021. The Acidocerinae (Coleoptera, Hydrophilidae): taxonomy, classification, and catalog of species. *ZooKeys*, 1045, 1–236. <https://doi.org/10.3897/zookeys.1045.63810>
- Greń, C. & Tarnawski, D.J. 2021. Pierwsza wzmianka o występowaniu *Dactylosternum abdominale* (Fabricius, 1792) (Coleoptera: Hydrophilidae) w Polsce. *Acta entomologica Silesiana*, 29 (online 010), 1–2.
- Hansen, M. 1991. *The Hydrophiloid beetles: Phylogeny, classification and a revision of the genera (Coleoptera, Hydrophiloidea)*. Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, 1–378.
- Hansen, M. 1997. Phylogeny and classification of the staphyliniform beetle families (Coleoptera). *Biologiske Skrifter, Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab*, 48, 1–339.
- Johnson, N., Triplehorn, C. A. 2004. *Borror and DeLong's introduction to the study of insects (7th ed.)*. Brooks/Cole, Belmont, CA, 1–888.
- Lackner, T., Mazur, S., Newton, A.F. 2015. Family Histeridae. In: Löbl, I. & Löbl, D. (Eds) *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Hydrophiloidea — Staphyliniormia*. Vol. 2. Revised and updated edition. Brill, Leiden, Boston, 76–130.
- Mazur, S. 2004. Catalogue of Palaearctic Coleoptera: Histeridae. In: Löbl, I. & Smetana, A. (Eds) *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Vol. 2: Hydrophiloidea — Staphyliniormia*. Apollo Books, Stenstrup, 68–102.
- Mazur, S. 2011. *A concise catalogue of the Histeridae (Insecta: Coleoptera)*. University of Life Sciences, Warsaw, 1–332.
- Przewoźny, M. 2017: *Catalogue of Palaearctic Hydrophiloidea (Coleoptera)*. Internet version 2017–01–01.
- Schödl, S. 1991. Revision der Gattung *Berosus* Leach. 1. Teil: Die paläarktischen Arten der Untergattung *Enoplurus* (Coleoptera: Hydrophilidae). *Koleopterologische Rundschau*, 61, 11–135.
- Short, A.E.Z. & Fikáček, M. 2011. World catalogue of the Hydrophiloidea (Coleoptera): additions and corrections II (2006–2010). *Acta entomologica musei nationalis Pragae*, 51(1), 83–122.
- Short, A.E.Z., Fikáček, M. 2013. Molecular phylogeny, evolution and classification of the Hydrophilidae (Coleoptera). *Systematic Entomology*, 38(4), 723–752. <https://doi.org/10.1111/syen.12024>
- UK Beetles. 2023. Accessed on 25.08.2023 at <https://www.ukbeetles.co.uk>
- Watson, W., Shatrovskiy, A., Turner, C. 2020. Shatsky National Natural Park, Ukraine, 23–28 May 2019. *Latissimus*, 47, 22–28.